

Aan

Europese Commissie
DG TREN
Directorate C-conventional Energies
t.a.v. mr. H. Schmitt von Sydow
B-1049 BRUSSEL
België

Datum

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

ET/EM / 7092605

Onderwerp

Monitoringsrapportage leveringszekerheid Elektriciteit en Gas in Nederland

De Europese richtlijn 2003/54/EC Elektriciteit (artikel 4) en de Richtlijn Gas (artikel 5) verplicht lidstaten om jaarlijks verslag uit te brengen aan de Europese Commissie over de leverings- en voorzieningszekerheid. In de Nederlandse wet zijn deze verplichtingen geïmplementeerd in de artikelen 4a Elektriciteitswet 1998 en 52a van de Gaswet. Deze brief omvat de monitoringsrapportage waarmee door verzending aan de Europese Commissie aan deze verplichting wordt voldaan. Tevens is in de Staatscourant melding gemaakt van de publicatie van dit verslag op www.ez.nl.

Voorts doe ik u ter uitvoering van de richtlijn 94/22/EG de publicatie "Olie en gas in Nederland: Jaarverslag 2006 en prognose 2007-2016" toekomen, onder verwijzing naar de verplichting neergelegd in artikel 9 van deze richtlijn betreffende de voorwaarden voor het verlenen en het gebruik maken van vergunningen voor de prospectie, de exploratie en productie van koolwaterstoffen. Het jaarverslag is beschikbaar op de internetsite www.nlog.nl, en is meegezonden in bijlage 1. In voorliggende rapportage wordt ook specifiek verwezen naar onderdelen uit het jaarverslag.

De richtlijnen bepalen in het bijzonder de volgende onderdelen te monitoren:

- a) het evenwicht van vraag en aanbod op de nationale markt,
- b) het niveau van de toekomstige vraag,
- c) de geplande of in aanbouw zijnde extra productie en netwerkcapaciteit,
- d) de kwaliteit en de staat van onderhoud van de netten, en
- e) de maatregelen in geval van piekbelasting of in het gebreke blijven van een of meerdere leveranciers.

De opzet van de monitoringsrapportage is zoveel mogelijk conform deze indeling, waarbij een onderscheid is gemaakt voor de onderdelen elektriciteit en gas. De rapportage is met name bedoeld om een beeld te geven op hoofdlijnen, met verwijzingen naar verschillende bijlagen waarin meer in detail aanvullende informatie wordt verstrekt.

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 30

Doorkiesnummer

070 - 379 7662

Telefax

070 - 379 7841

Hoofdkantoor

Bezuidenhoutseweg 30

Postbus 20101

2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11

Telefax (070) 347 40 81

Email ezpost@minez.nl

Website www.minez.nl

Behandeld door

Sybren Hornstra

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Alvorens in te gaan op de rapportage zal worden ingegaan op actuele beleidsmatige ontwikkelingen rondom de leveringszekerheid van elektriciteit en gas in Nederland.

de Minister van Economische Zaken,
namens deze:

Andre Jurjus
plv. directeur Energiemarkt

1 Actuele ontwikkelingen in Nederland

In dit hoofdstuk wordt een algemeen beeld geven van de actuele stand van zaken met betrekking tot de leveringszekerheid van elektriciteit en gas in Nederland. Tevens wordt hierin verwezen naar belangrijke beleidsmatige brieven die onlangs naar het Nederlandse parlement zijn verstuurd. Allereerst wordt ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige bevindingen en overwogen maatregelen met betrekking tot elektriciteit en daarna voor gas.

Elektriciteit

Evenals de afgelopen jaren heeft de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet TenneT een monitoring van de leveringszekerheid uitgevoerd¹. Dit keer over de periode 2006-2014. Deze monitoringsrapportage vormt de basis voor de invulling van hoofdstuk 2 in de voorliggende rapportage en is bijgesloten in bijlage 2.

De hoofdconclusie is dat er voldoende aanbod is om aan de binnenlandse vraag naar elektriciteit te voldoen. Wel blijft Nederland voor de leveringszekerheid tot 2008 afhankelijk van het aanbod uit het buitenland. Daarna is er sprake van een omslag; in 2011 en mogelijk al eerder is de importafhankelijkheid veranderd in een exportpotentieel. Dit potentieel groeit in het laatste jaar van de zichtperiode nog verder uit. Deze trend wordt veroorzaakt door een toename van grootschalig nieuw productie vermogen.

Op dit moment heeft TenneT met 7 partijen nieuwe aansluitovereenkomsten gesloten, die in totaal 7,2 GW vertegenwoordigen. Daarnaast is voor een gelijk vermogen aan nieuwe projecten bij TenneT aangekondigd. Het is onzeker of al deze projecten de komende jaren daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden. Daarom heeft TenneT als gevoeligheidsanalyse de leveringszekerheid berekend als slechts een deel van de 14,3 GW wordt gerealiseerd. Ook als slechts 25 procent van alle voorgenomen nieuwbouwplannen wordt gerealiseerd, komt het leveringszekerheidsniveau van het Nederlandse productiepark niet onder het niveau van de afgelopen jaren.

Tevens laat de analyse zien dat de noodzakelijke interconnectiecapaciteit ruim voldoende is om de noodzakelijke import mogelijk te maken, ongeacht of de geplande verbinding met het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen (tijdig) en eventueel Duitsland wordt gerealiseerd.

De resultaten laten zien dat er structureel gezien geen problemen hoeven te worden verwacht voor de leveringszekerheid. Uit de monitoring en uit de recente brief aan de Tweede Kamer² komt naar voren dat het systeem in de toekomst minder kwetsbaar zal zijn voor situaties met koelwaterproblemen, omdat het grootste gedeelte van de aangemelde grootschalige nieuwbouw wordt gerealiseerd op kustlocaties en bij grote open wateren, waar weinig koelwaterbeperkingen zijn. Tevens is een deel van de

¹ TenneT, *Rapport monitoring leveringszekerheid 2006 – 2014*, Arnhem, 30 juli 2007. Zie ook: www.TenneT.org

² Tweede Kamerstuk 2006-2007, 29023, nr. 41. Zie bijlage 3

aangemelde nieuwbouw niet meer gasgestookt. Deze diversificatie van brandstoffen is gunstig voor de voorzieningszekerheid.

Op basis van deze monitoring adviseert TenneT de minister om geen nieuwe maatregelen te treffen om de toekomstige leveringszekerheid in Nederland te waarborgen.

Gas

De publicatie *Olie en gas in Nederland. Jaarverslag 2006 en prognose 2007–2016* geeft een overzicht van de activiteiten en resultaten op het gebied van opsporing en winning van olie en gas in Nederland en op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat over het afgelopen jaar. Daarnaast geeft de publicatie een vooruitblik op de te verwachten aardgasproductie voor de periode 2007–2016.

De hoofdconclusie is dat de nationale gasproductie in 2006 ongeveer op het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar lag, namelijk 71 miljard m³. In het kader van de voorzieningszekerheid is het van belang dat zoveel mogelijk van het Nederlandse gas dat zich in kleine velden bevindt tot ontwikkeling wordt gebracht.

In de bijgevoegde gaswinningsbrief³ is een aantal maatregelen aangekondigd ter verbetering van het mijnbouwklimaat, waaronder het aantrekken van nieuwe olie- en gasmaatschappijen voor het Nederlandse gebied, eenvoudiger toegang tot informatie en de aanpak van niet gebruikte vergunningen. Deze maatregelen lijken inmiddels succes te sorteren. In 2006 is het activiteitsniveau en de interesse van met name nieuwe maatschappijen sterk toegenomen, waardoor het aantal vergunningaanvragen en exploratie- en productieboringen is toegenomen. Dit is een positief signaal, maar desondanks is de prognose dat de gasproductie uit kleine velden de komende jaren sterk zal teruglopen omdat het meeste kleine veldengas namelijk is gewonnen.

Nederland neemt in de gaswereld een bijzondere positie in door de beschikbaarheid van gasvoorraden. Vanwege de ongelijke verdeling van gasvoorraden op de wereld is gas een internationale markt bij uitstek, bovendien wordt door de opkomst van vloeibaar aardgas (LNG) gastransport tussen continenten belangrijker. Een geïntegreerde Europese markt met een aantrekkelijk investeringsklimaat biedt de beste mogelijkheden voor een betrouwbare en efficiënte gasvoorziening. Een goede stap vooruit daarbij is de Balgzand-Bacton line, die de markten van het Verenigd Koninkrijk en Nederland sterker zal integreren.

Om de voorzieningszekerheid op de lange termijn te kunnen borgen en om de (Europese) marktwerking te stimuleren is naast voldoende aanbod (productie, LNG, gasopslagen etc...) ook een goed transportnet noodzakelijk. Uitbreidingen in het transportnet om extra importstromen voor Noordwest-Europa aan te trekken, past goed in het beleid van het ministerie van Economische Zaken, zoals neergelegd in bijgevoegde kamerbrief van 17 maart 2006⁴ en in bijgevoegde kamerbrief van 29 maart 2007⁵. Daarom heeft de Minister

³ Tweede Kamer, 2004-2005, 29023, nr. 72. Zie bijlage 4

⁴ Tweede Kamer, 2005-2006, 29023, nr. 22. Zie bijlage 5

van Economische Zaken recent de hoofdlijnen van het nieuwe reguleringskader vastgesteld. Op basis van dit nieuwe reguleringskader gaat GTS over tot een investering van ruim 1 mrd euro, op basis van afgesloten contracten met marktpartijen. Deze investering kan uitgebreid worden indien de verwachte aansluiting van een nieuwe Noorse zeeleiding daadwerkelijk in Nederland wordt gerealiseerd.

⁵ Tweede Kamer, 2006-2007, 29023, nr. 37. Zie bijlage 6

2 Leverings- en voorzieningszekerheid van Elektriciteit

Onderstaand volgt een overzicht met betrekking tot de leverings- en voorzieningszekerheid van elektriciteit in Nederland voor de genoemde onderdelen.

a) het evenwicht van vraag en aanbod op de nationale markt

Tabel 1 geeft een beeld van de ontwikkeling van de beschikbare productiecapaciteit in Nederland ten opzichte van de te verwachten vraag. Deze tabel is opgesteld door TenneT voor de jaarlijks door hen uit te voeren monitoringstaak. In bijlage 2 vindt u de totale monitoringsrapportage 2006-2014 waarin een verantwoording wordt gegeven van de verkregen cijfers en meer in detail wordt ingegaan op aanvullende analyses⁶. De inschatting van de ontwikkeling van de binnenlandse vraag is mede gebaseerd op statistische gegevens van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) waar het de gerealiseerde binnenlandse vraag tot en met 2006 betreft en CPB (Centraal Planbureau) gegevens ten aanzien van de economische groei na 2006.

Tabel 1: Ontwikkeling beschikbare productiecapaciteit, importcapaciteit en de piekvraag (bron: TenneT)

jaar	niet operationeel vermogen	totaal operationeel vermogen	vermogen uit stromingsbronnen	beschikbare import cap. (prudent)	piekvraag	aanbod			reservefactor		
	GW	GW	GW	GW	GW	1)	2)	3)	1)	2)	3)
2006	0.0	21.8	1.6	3.6	18.4	21.8	20.5	24.1	1.19	1.12	1.31
2007	0.0	22.5	1.9	3.6	18.9	22.5	21.0	24.6	1.20	1.11	1.30
2008	0.0	23.1	2.2	4.5	19.4	23.1	21.3	25.8	1.19	1.10	1.33
2011	0.1	29.9	3.2	5.5	20.6	29.9	27.3	32.8	1.46	1.33	1.59
2014	0.6	36.8	4.7	5.5	21.8	36.8	33.0	38.5	1.68	1.51	1.76

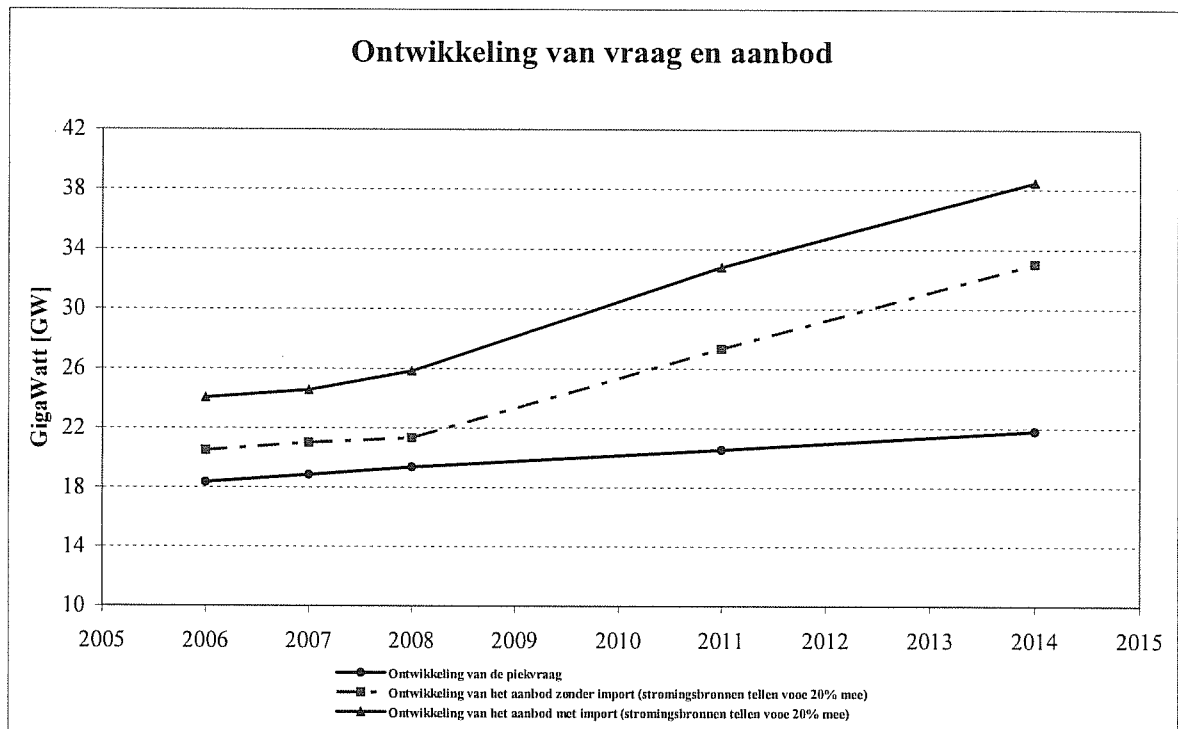
1) zonder import, stromingsbronnen tellen voor 100% mee, niet operationeel voor 0%

2) zonder import, stromingsbronnen tellen voor 20% mee, niet operationeel voor 0%

3) importcapaciteit telt voor 100% mee, stromingsbronnen tellen voor 20% mee, niet operationeel voor 0%

Ter illustratie geeft figuur 1 een grafische weergave van de ontwikkeling van de productie- en interconnectiecapaciteit in Nederland afgezet tegen de verwachte piekvraag.

⁶ TenneT, *Rapport Monitoring Leveringszekerheid 2006–2014*, Arnhem, 30 juli 2007 Zie: www.TenneT.org

Figuur 1: Ontwikkeling vraag en aanbod van elektriciteit in Nederland
(bron: TenneT)

Toelichting resultaten

De monitoring laat een lichte stijging zien van het binnenlands aanbod in de periode 2006-2008, gevolgd door een zeer omvangrijke toename, zowel in de periode tot 2011 als in de 2011-2014.

In de periode tot en met steekjaar 2008 blijft Nederland voor de leveringszekerheid afhankelijk van aanbod uit het buitenland.⁷ In deze periode is er sprake van een nagenoeg gelijk leveringszekerheidsniveau. Deze afhankelijkheid kan worden gezien als een continuering van de huidige situatie; er is sprake van enige toename van voornamelijk kleinschalig productievermogen. Deze toename houdt gelijke tred met de groei van de vraag. Dit hoeft geen probleem te vormen, omdat er zich nog voldoende reservecapaciteit bevindt in de ons omringende landen en omdat de betrouwbaar beschikbare importcapaciteit toereikende is. Bovendien zullen er in de het laatste kwartaal van 2007 meer importmogelijkheden ontstaan door de ingebruikname van de NorNed kabel.

In de periode daarna is er sprake van een omslag; in 2011 en mogelijk al eerder is de importafhankelijkheid veranderd in een exportpotentieel. Dit potentieel groeit in het

⁷ De reservefactor is weliswaar boven 1.00 gedurende de tijdsperiode, maar door o.a. storingen en revisie is een hogere reservefactor dan 1.00 noodzakelijk om importonafhankelijk te zijn voor de leveringszekerheid. Vanaf steekjaar 2011 is de reservefactor dermate hoog dat er exportpotentieel ontstaat.

laatste jaar van de zichtperiode nog verder uit. Deze trend wordt veroorzaakt door een enorme toename van grootschalig nieuw productie vermogen. Zo is er tot en met 2014 ongeveer 13 GW opgegeven aan nieuwbouw van grootschalig thermisch productievermogen. Daarvan wordt ruim de helft (7 GW) gerealiseerd in de periode tot en met 2011.

Er kan niet met zekerheid worden gezegd dat alle projecten ook daadwerkelijk zullen worden gerealiseerd. Er is daarom in de monitoringsanalyse een aparte gevoeligheidsberekening uitgevoerd om de consequenties voor de leveringszekerheid van het niet doorgaan van alle plannen te bepalen. Uit die analyse blijkt dat, ook indien slechts ruim 25% van de voorgenomen nieuwbouwplannen zou worden gerealiseerd, het leveringszekerheidsniveau van het Nederlandse productiepark in 2014 niet onder het niveau van de afgelopen jaren zou komen.

b) het niveau van toekomstige vraag

Is reeds beantwoord bij onderdeel a.

c) de geplande of in aanbouw zijnde extra productie en netwerkcapaciteit

Productie

Bij de weergave van de ontwikkeling van de hoeveelheid productiecapaciteit in de komende jaren is reeds rekening gehouden met de geplande en in aanbouw zijnde extra productiecapaciteit. Tabel 2 geeft een overzicht van de nieuw te bouwen grootschalige thermische productiecapaciteit in de periode 2007-2014, zoals begin 2007 is opgegeven door de producenten in het kader van de monitoring 2006-2014. Opgemerkt moet worden dat er naast de in de tabel vermelde nieuwbouw in dezelfde periode circa 1.6 GW grootschalig productievermogen uit bedrijf wordt genomen. Daarnaast geeft de tabel ook een door TenneT gemaakte voorzichtige schatting van de toename van het geïnstalleerde windvermogen in dezelfde periode.

*Tabel 2: Overzicht van nieuw te bouwen grootschalige thermische productiecapaciteit en windvermogen in de periode 2007-2014
(bron: TenneT)*

Jaar	Thermische centrales [GW]	Windvermogen [GW]
2007 (t.o.v. 2006)	0.3	0.3
2008 (t.o.v. 2007)	0.1	0.3
2011 (t.o.v. 2010)	6.3	1.0
2014 (t.o.v. 2013)	6.3	1.4
Totaal 2006-2014	12.9	3.1

Netwerkcapaciteit en internationale verbindingen

Onderstaand is een beknopt overzicht gegeven van de belangrijkste geplande en in aanbouw zijnde netwerkcapaciteit. Het betreft uitsluitend projecten in de 380 en 220 kV

hoogspanningsnetten. Vervanging van infrastructuur en individuele aansluitingen zijn niet meegenomen. Tevens wordt ingegaan op geplande investeringen in internationale verbindingen.

Aanleg nieuwe hoogspanningsverbindingen in de Randstad (Randstad380)⁸

Randstad380 betreft de uitbreiding van het transportnet van de Maasvlakte, via Bleiswijk naar Beverwijk en aldaar aankoppeling op het traject Oostzaan en Diemen. Ten gevolge van Randstad 380 ontstaat er zowel in zuidelijke als in de noordelijke Randstad een ringvormig transportnet.

Door de toename van het energieverbruik in de Randstad en de bouw van nieuwe centrales ontstaat meer vraag naar elektriciteit en het transport ervan. Om de elektriciteitsvoorziening in Nederland en in het bijzonder de Randstad ook in de toekomst veilig te stellen is een aantal nieuwe 380 kV-verbindingen noodzakelijk. Daarnaast is de bouw van nieuw hoogspanningsstation en de uitbreiding van enkele bestaande stations nodig. De volgende onderdelen houden hiermee verband:

- Verzwaring van het bestaande hoogspanningsverbinding tussen Diemen en Beverwijk (gerealiseerd in 2006) en de bouw van twee nieuwe 380 kV-stations in Oostzaan (gerealiseerd in 2006) en Beverwijk (gedeeltelijk gerealiseerd).
- Aanleg van 380 kV-verbinding Wateringen-Beverwijk. Deze bestaat uit twee trajecten: Wateringen-Bleiswijk (gereed eind 2010) en Bleiswijk-Beverwijk (gereed in 2011).
- Bouw van stations in Wateringen, Westerlee en Bleiswijk. In Wateringen komen drie hoogspanningslijnen samen. Op deze locatie dient het nieuwe 380/150 kV-station in 2009 gereed te zijn. Ook een nieuw 380 kV-station in Westerlee zal in 2009 gereed zijn. Het station is nodig omdat de 150 kV-lijnen naar het station Westerlee in het kader van Randstad380 worden vervangen door 380 kV-hoogspanningslijnen. Dit nieuwe station Westerlee gaat ook zorgen voor een versterkte invoering op het regionale net. Daarnaast zal het bestaande station in Bleiswijk uitgebreid worden.

Uitbreiding en nieuwbouw stations Breukelen, Borssele en Simonshaven

Vanwege de groeiende energiebehoefte en de geplande uitbedrijfname van centrales in regio Utrecht werkt TenneT aan het ontwerp van een nieuw 380/150 kV-station Breukelen. Mede vanwege nieuwe aanvragen voor aansluiting op het 380 kV-net wordt station Borssele de komende jaren uitgebreid tot een volwaardig dubbelrailsysteem. Met de realisatie van dit railsysteem wordt bovendien de importcapaciteit met België verbeterd. Onder de bestaande hoogspanningslijn Crayestein-Maasvlakte komt een nieuw 380 kV-station (Simonshaven). Door koppeling met het bestaande 150 kV-station Geertvliet zal het transportnet de invoeding op het onderliggende 150 kV-net versterken.

⁸ Voor meer informatie zie ook www.randstad380.nl en de jaarverslagen van TenneT. Zie: www.TenneT.org

Verzwarigen hoogspanningslijnen in het noorden van Nederland

Voor het ontsluiten van productie op Eemshaven worden op dit moment studies uitgevoerd om hoogspanningsverbindingen in het noorden van Nederland te versterken. Dit zal naar huidig inzicht geen beperking opleggen aan gepland productievermogen.

Internationale verbindingen

In 2005 is gestart met de aanleg van een hoogspanningskabel van 700 MW tussen Nederland en Noorwegen; de NorNed-kabel. De aankoppeling op het Nederlandse hoogspanningsnet wordt gerealiseerd op de Eemslocatie. De kabel wordt naar verwachting eind 2007 operationeel. TenneT en National Grid zijn voornemens een elektriciteitskabel aan te leggen tussen Nederland en Engeland; de BritNed-kabel. Deze onderzeese kabel zal een capaciteit krijgen van 1000 MW en zal ten zuiden van de Maasvlakte in Nederland aanlanden. Momenteel ligt de ontheffingsaanvraag met betrekking tot deze kabel ter goedkeuring bij de Europese Commissie. Bij verlening van ontheffing zal de kabel naar verwachting rond 2010 in gebruik genomen worden. Daarnaast krijgt Nederland in de nabije toekomst ook een extra verbinding met Duitsland. In 2006 ondertekenden TenneT en het Duitse RWE Transportnetz Strom een MoU met daarin het gezamenlijke plan voor de aanleg van een nieuwe hoogspanningslijn. Als deze verbinding wordt gerealiseerd, zal de import/export capaciteit tussen de 1000 en 2000 MW verhogen.

d) de kwaliteit en de staat van onderhoud van de netten

De netbeheerders elektriciteit rapporteren elk jaar vóór 1 maart aan DTe (Directie Toezicht Energie van de Nederlandse Mededingingsautoriteit) over de kwaliteit van hun dienstverlening en de transportdienst in het voorgaande jaar. Deze rapportages omvatten onder meer de onderbrekingen van de transportdienst (zowel de onvoorziene als voorziene onderbrekingen), de uitbetaalde compensaties bij ernstige storingen⁹ en de kwaliteit van de klantenservice, zoals de correcte afhandeling van correspondentie en tijdige aankondiging van onderhoud.

Onvoorziene onderbrekingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de jaarlijkse uitvalduur voor consumenten en de kleinzakelijke afnemers¹⁰. De jaarlijkse uitvalduur is het gemiddeld aantal minuten dat de elektriciteitsvoorziening is onderbroken per afnemer en kan worden beschouwd als een indicator van de betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet.

⁹ Naar aanleiding van onderzoek dat DTe heeft verricht naar de stroomstoring in Haaksbergen, is inmiddels de zogenaamde compensatieregeling aangepast. Het bedrag dat een netbeheerder moet uitkeren aan afnemers in geval van een langere stroomstoring loopt tegenwoordig op naarmate de stroomstoring langer duurt. Dit was voorheen niet het geval. Ook krijgen afnemers in bepaalde situaties bij een kortere onderbrekingsduur (dan 4 uur) reeds een vergoeding

¹⁰ Bron: Jaarverslag 2006 Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), mei 2007. Zie: www.nmanet.nl

Tabel 3: Jaarlijkse onvoorziene uitvalduur voor consumenten en kleinzakelijke afnemers
(Bron: DTe)

Netbeheerder elektriciteit	Onvoorziene onderbrekingen (artikel 3.3.1 Netcode) Jaarlijkse uitvalduur per afnemer op laagspanning (minuten)				
	2004	2005	2006	Gemiddeld 2004–2006	Gemiddeld 2003–2005
Continuon Netbeheer	25,4	24,3	29,7	26,5	27,2
Delta Netwerkbedrijf	14,3	95,2	27,1	45,6	44,8
Elektriciteitsnetbeheer Utrecht	26,4	30,3	41,2	32,7	27,8
Eneco Delfland	41,2	25,9	33,9	33,7	31,6
Eneco Midden Holland	14,4	23,2	29,0	22,2	19,4
Eneco Netbeheer	19,5	16,2	34,3	23,3	18,6
Eneco Weert	1,9	8,2	14,1	8,1	6,9
Eneco Zuid Kennemerland	4,8	3,8	0,8	3,1	5,5
Essent Netwerk Brabant	15,3	27,6 ^{b)}	24,5 ^{b)}	20,0 ^{b)}	31,2 ^{b)}
Essent Netwerk Friesland	8,2	b)	b)	b)	b)
Essent Netwerk Limburg	11,0	b)	b)	b)	b)
Essent Netwerk Noord	36,9	b)	b)	b)	b)
InfraMosane	1,5	b)	b)	b)	b)
Intergas Energie	6,5	0	0	n.v.t.	n.v.t.
Netbeheer Centraal Overijssel	2,1	1,1	5,4	3,0	4,9
NRE Netwerk (Eindhoven)	4,9	8,2	19,8	11,0	7,8
ONS Netbeheer	3,0	3,4	16,1	7,5	8,3
Rendo Netbeheer	25,9	24,2	17,7	22,6	21,8
Westland Energie Infrastructuur	7,1	12,0	23,2	14,1	43,2
TenneT Zuid-Holland 150 kV	2,8	4,1	23,9	10,2	2,3
TenneT 220 en 380 kV	0	0	0,7	0,2	0
Totaal voor Nederland ^{a)}	23	27	36	28	26

^{a)} Gewogen gemiddelde

^{b)} Eén waarde voor de Essent netbeheerders en InfraMosane

Conclusie:

Op basis van de rapportages van netbeheerders elektriciteit en de door de gezamenlijke netbeheerders ter beschikking gestelde gegevens komt DTe tot de conclusie dat voor heel Nederland in 2006 de jaarlijkse uitvalduur ongeveer 36 minuten bedroeg per afnemer op laagspanningsniveau. Dit is hoger dan in voorgaande jaren (27 minuten in 2005, 23 minuten in 2004 en 30 minuten in 2003). De gezamenlijke netbeheerders schrijven de hogere jaarlijkse uitvalduur toe aan acht grote storingen¹¹. Daarnaast constateren de netbeheerders dat gedurende de zeer warme maand juli meer onderbrekingen dan gewoonlijk hebben plaatsgevonden als gevolg van storingen in ondergrondse netten. De grote Europese stroomonderbreking van 4 november 2006 heeft volgens de netbeheerders een veel geringere invloed op de genoemde toename in jaarlijkse uitvalduur dan de eerder genoemde acht grote stroomstoringen.

¹¹ Bron: persbericht van de Federatie van Energiebedrijven (EnergieNed) van 7 maart 2007: 'Huishouden had in 2006 gemiddeld 36 minuten geen stroom'

Een gemiddelde stroomuitval van ongeveer een half uur per jaar betekent een leveringszekerheid van 99,99 procent. Daarmee behoort de Nederlandse leveringszekerheid tot de hoogste in Europa.

Europese stroomstoring op 4 november 2006

De Europese stroomstoring op 4 november was uniek en heeft in een groot gedeelte van Europa geleid tot stroomonderbrekingen. De impact op de gemiddelde jaarlijkse Nederlandse uitvalduur voor consumenten en kleinzakelijke verbruikers bleef volgens de netbeheerders echter beperkt tot minder dan een halve minuut, dus 1-2% van de totale jaarlijkse uitvalduur van 36 minuten.

Voorziene onderbrekingen

Voor 2006 zijn voor het eerst ook de onderbrekingen gerapporteerd die het gevolg zijn van geplande werkzaamheden. Onderstaande tabel geeft het overzicht voor alle netbeheerders¹².

Tabel 4: Jaarlijkse voorziene uitvalduur voor consumenten en kleinzakelijke afnemers (Bron: DTe)

Voorziene onderbrekingen t.g.v. geplande werkzaamheden Jaarlijkse uitvalduur per afnemer op laagspanning (minuten)	
Netbeheerder elektriciteit	2006
Continuon Netbeheer	4,4
Delta Netwerkbedrijf	0,3
Elektriciteitsnetbeheer Utrecht	0,3
Eneco Delfland	18,3
Eneco Midden Holland	2,3
Eneco Netbeheer	4,8
Eneco Weert	6,2
Eneco Zuid Kennemerland	3,3
Essent Netwerk, incl. InfraMosane	3,6
Netbeheer Centraal Overijssel	1,8
NRE Netwerk (Eindhoven)	0,7
ONS Netbeheer	19,6
Rendo Netbeheer	6,4
Westland Energie Infrastructuur	0
TenneT Zuid-Holland 150 kV	0
TenneT 220 en 380 kV	0
Totaal voor Nederland ^{a)}	4,0

^{a)} Gewogen gemiddelde

In vergelijking met de jaarlijkse uitvalduur door storingen (36 minuten per jaar) is de jaarlijkse uitvalduur als gevolg van geplande werkzaamheden met 4 minuten aanzienlijk geringer. Opvallend is dat in het bijzonder voor de kleine netbeheerders het verschil met het gemiddelde soms groot is.

¹² Bron: Jaarverslag 2006 Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), mei 2007. Zie: www.nmanet.nl

Kwaliteits- en Capaciteitsdocument netbeheer elektriciteit

Om het jaar dienen netbeheerders elektriciteit op grond van de Elektriciteitswet een kwaliteits- en capaciteitsdocument (KCD) in bij DTe. In dit document:

- geeft de netbeheerder aan welk kwaliteitsniveau hij nastreeft;
- maakt de netbeheerder aannemelijk dat hij beschikt over een doeltreffend kwaliteitsbeheersingssysteem voor zijn transportdienst; en
- maakt de netbeheerder aannemelijk dat hij over voldoende capaciteit beschikt (nu en in de toekomst) om te kunnen voorzien in de totale behoefte aan het transport van elektriciteit.

Bij ministeriële regeling zijn nadere regels gesteld ten aanzien van de eisen waar het KCD aan moet voldoen. Momenteel rondt DTe de beoordeling van de eind 2005 ingediende KCD's af. De uitkomsten van deze beoordeling zullen in augustus 2007 aan het Ministerie van Economische Zaken worden gerapporteerd.

e) de maatregelen in geval van piekbelasting of in gebreke blijven van een of meerdere leveranciers

Maatregelen in geval van piekbelasting

De resultaten uit de monitoringsrapportage geven geen aanleiding om nieuwe maatregelen te treffen om de toekomstige leveringszekerheid in Nederland te waarborgen. Diverse, zowel Nederlandse als ook buitenlandse marktpartijen hebben investeringen in grootschalige productiecapaciteit aangekondigd. Mocht ondanks dit goede vooruitzicht de leveringszekerheid op de lange termijn toch in gevaar komen, dan kan het, in overleg met de DTe, TenneT en het CPB, ontwikkelde vangnet worden ingezet om de leveringszekerheid te garanderen. De richtlijn leveringszekerheid¹³ biedt de mogelijkheid om investeringen in productiecapaciteit af te dwingen. Met deze richtlijn wordt beoogd een helder Europees kader te creëren voor marktpartijen, overheden, netbeheerders en toezichthouders om investeringen in productievermogen en interconnectiecapaciteit beter te faciliteren. Momenteel ligt in de Tweede Kamer het wetsvoorstel om deze richtlijn te implementeren in de Elektriciteitswet 1998, waarbij ook het vangnet een heldere wettelijke basis krijgt.¹⁴ Indien het vangnet wordt ingezet, worden investeringen in nieuwe productiecapaciteit aangemoedigd.¹⁵

Regeling bij 'faillierende' leverancier aan kleinverbruikers

Nederland kent een vergunningstelsel voor de levering aan kleinverbruikers. Als een leveranciersvergunning wordt ingetrokken door bijvoorbeeld een faillissement, zouden theoretisch de afnemers van de leverancier in kwestie, als zij zelf geen actie hebben ondernomen, instantaan moeten worden afgesloten. De afnemers hebben immers geen

¹³ Richtlijn 2005/89/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 18 januari 2006 inzake maatregelen om de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening en de infrastructuurinvesteringen te waarborgen

¹⁴ Tweede Kamerstukken 2006-2007, 30934, nr. 1-6

¹⁵ Zie voor meer uitleg over de werking van het vangnet: Tweede Kamerstuk 2004-2005, 29023, nr. 12

geldig leveringscontract meer omdat zij alleen beleverd mogen worden door een vergunninghouder. In de praktijk is dit snelle afsluiten zowel technisch (nog) niet mogelijk als maatschappelijk ongewenst. In de regelgeving over dit onderwerp is daarom allereerst de mogelijkheid opgenomen om vóór het feitelijke intrekken van de leveringsvergunning het klantenbestand of een deel daarvan aan één of meerdere andere vergunninghouders te verkopen. Indien dat niet of slechts ten dele lukt, zullen de resterende kleinverbruikers die op het moment van het intrekken van de leveringsvergunning hun leverancier kwijtraken, over de andere leveranciers met vergunning verdeeld worden. Alle leveranciers aan kleinverbruikers op de markt fungeren dus tezamen als noodleverancier. Deze regeling geldt zowel voor elektriciteit (opgenomen in systeemcodes van DTe) als gas (Besluit Leveringszekerheid Gaswet, Staatsblad 2004, 170). Bij de regeling hebben de landelijk netbeheerders voor elektriciteit (TenneT) resp. voor gas (GTS) een centrale en coördinerende rol.

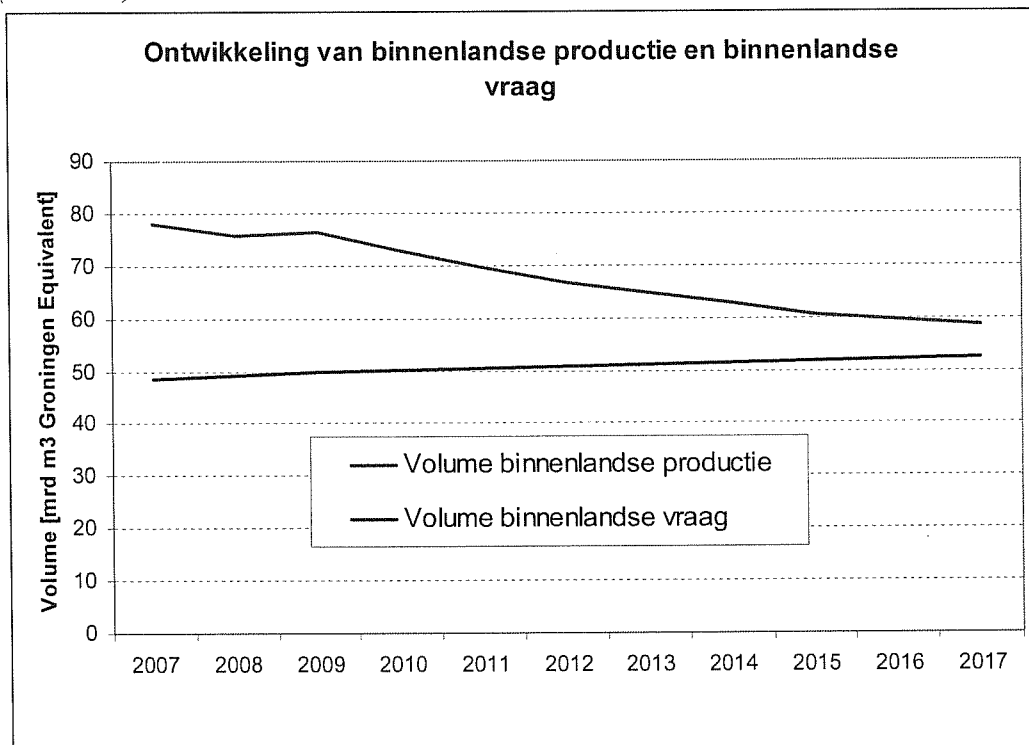
3 Leverings- en voorzieningszekerheid van Gas

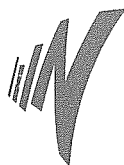
Onderstaand volgt een overzicht van stand van zaken met betrekking tot de leverings- en voorzieningszekerheid van gas in Nederland voor de genoemde onderdelen.

a) het evenwicht van vraag en aanbod op de nationale markt

In onderstaande grafiek en tabel is een prognose gegeven van de ontwikkeling van de binnenlandse vraag en het binnenlandse aanbod. De grafiek laat zien dat Nederland beschikt over ruim voldoende gasvoorraden om in de binnenlandse vraag te kunnen voorzien. Vanaf 2009 is er sprake van een duidelijke afname van de hoeveelheid binnenlandse productie. Net als in de vorige monitoringsrapportage 2006 is een plafond op het Groningenveld gehanteerd van 42,5 mrd m³ per jaar.

*Figuur 2: Ontwikkeling van vraag en aanbod van gas in Nederland
(Bron: GTS)*

Tabel 5: Cijfermatig overzicht binnenlands aanbod en binnenlandse vraag
(Bron: GTS)

In mld m ³ Geq	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Binnenlands vraag	49	49	50	50	51	51	51	52	52	52	52
Binnenlands aanbod	78	76	76	73	70	67	65	63	61	60	59

Onderstaande tabel laat zien dat de huidige aardgasvoorraad per 1 januari 2007 in Nederland 1.439 mld Sm³ bedraagt.

Tabel 6: Nederlandse aardgasvoorraad per 1 januari 2007 in mld Sm³
(Bron: TNO)

Voorkomens	Ontwikkeld		Niet ontwikkeld	Totaal
		Na 2040		
Groningen	1000	104	0	1104
Overige Territoir	82	19	28	129
Continentaal plat	124	0	82	206
Totaal	1206	123	110	1439

b) het niveau van de toekomstige vraag

Is reeds beantwoord bij onderdeel a.

c) de geplande of in aanbouw zijnde extra productie en netwerkcapaciteit

Voor de beantwoording van de geplande extra productie verwijs ik naar onderdeel a, waarin wordt ingegaan op de totale hoeveelheid productie en het ingestelde productieplafond voor het Groningenveld.

Hoewel Nederland netto-exporteur is, importeert Nederland ook gas. Dit importgas kan per pijpleiding worden aangevoerd of per schip in de vorm van vloeibaar aardgas (LNG). Diverse marktpartijen hebben inmiddels plannen ontvouwd om LNG aan te voeren in Nederland. Er is momenteel sprake van een drietal initiatieven voor de bouw van ontvangststations; 2 in Rotterdam en 1 in de Eemshaven.

Uitbreidingen in het transportnet om extra importstromen voor Noordwest-Europa aan te trekken, past goed in het beleid van het ministerie van Economische Zaken, zoals neergelegd in kamerbrief van 17 maart 2006¹⁶ en in de kamerbrief van 29 maart 2007¹⁷. Om de voorzieningszekerheid op langere termijn te kunnen borgen en om de marktwerking te stimuleren is een gastransportnet noodzakelijk dat gasstromen vanuit diverse bronnen naar de Nederlandse gasmarkt verzorgt en een strategisch gepositioneerd knooppunt vormt in het Europese net. Om hier aan te kunnen voldoen zijn investeringen in uitbreidingen van het Nederlandse gasnet noodzakelijk. Hiervoor heeft recent de

¹⁶ Tweede Kamer, 2005-2006, 29023, nr. 22

¹⁷ Tweede Kamer, 2006-2007, 09023, nr. 37

Minister van Economische Zaken de hoofdlijnen van het nieuwe reguleringskader vastgesteld. Op basis van dit reguleringskader heeft GTS besloten tot een investering van € 1,1 mrd, op basis van afgesloten contracten met marktpartijen. Deze investering kan uitgebreid worden met € 0,7 mrd indien de verwachte aansluiting van een nieuwe Noorse zeeleiding daadwerkelijk in Nederland wordt gerealiseerd.

Recente aanvragen van marktpartijen voor transportcapaciteit zullen naar verwachting op korte termijn tot nieuwe investeringsbeslissingen kunnen leiden. Dit betreft investeringen in verdere uitbreiding van het gastransportnet voor de aanlanding van vloeibaar aardgas (LNG), voor nieuwe gasopslag en voor uitbreiding van faciliteiten voor kwaliteitsconversie.

Eveneens bestaat er het voornemen bij GTS om in de tweede helft van 2007 een nieuw 'open season' uit te voeren teneinde de markt vraag naar aanvullende transportcapaciteit te inventariseren en uiteindelijk via contracten vast te leggen.

d) de kwaliteit en de staat van onderhoud van de netten

De netbeheerders gas rapporteren elk jaar vóór 1 maart aan DTe over de kwaliteit van hun dienstverlening en de transportdienst in het voorgaande jaar. Deze rapportages omvatten onder meer de registratie die netbeheerders gas bijhouden van de kwaliteitsindicatoren betreffende het transport van gas. Deze kwaliteitscriteria hebben betrekking op de voorwaarden die de gasnetbeheerders op afnemers toepassen, waarin in ieder geval de te hanteren technische specificaties, het verhelpen van storingen in het transport van gas, de klantenservice en het voorzien in compensatie bij ernstige storingen aan de orde dienen te komen.

Onvoorziene onderbrekingen, veiligstellen na storingsmelding en voorziene onderbrekingen

De kwaliteit van de netten kan worden gemeten aan de gemiddelde uitvalduur voor consumenten en kleinzakelijke afnemers (afnemers die jaarlijks minder dan 170.000 kubieke meter gas verbruiken). In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de onvoorziene onderbrekingen (storingen), de gemiddelde tijdsduur van het veiligstellen na een storingsmelding en de voorziene onderbrekingen¹⁸.

¹⁸ Bron: Jaarverslag 2006 Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa), mei 2007. Zie: www.nmanet.nl

Tabel 7: Overzicht van onderbrekingen van transportdienst per netbeheerder
(Bron: DTe)

Netbeheerder gas	Onderbrekingen t.g.v. storingen <i>Jaarlijkse uitvalduur (min/jaar)</i>	Gemiddelde tijdsduur veiligstellen na storingsmelding <i>(min)</i>	Voorziene onderbrekingen <i>Jaarlijkse uitvalduur (min/jaar)</i>
	2006	2006	2006
Netbeheer Centraal Overijssel	0,27	68,5	0,18
Delta Netwerkbedrijf	0,10	56,8	0,42
Eneco Netbeheer Amstelland	0,37	69,1	1,45
Eneco Edelnet Delfland	0,42	60,2	14,63
Eneco Netbeheer	0,30	70,5	0,33
Eneco Netbeheer Midden Holland	0,40	60,7	12,93
Eneco Netbeheer Midden-Kennemerland	0,13	76,5	0,53
Enbu	0,17	67,3	0,45
Eneco Netbeheer Noord Oost Friesland	0,15	42,7	0,25
Eneco Netbeheer Weert	0,10	41,4	4,27
Eneco Netbeheer Zeist en Omstreken	0,12	57,6	0,20
Eneco Netbeheer Zuid-Kennemerland	0,28	77,9	11,27
Netbeheer Haarlemmermeer	0,06	76,0	0,38
Intergas Energie	0,46	94,1	1,20
NRE Netwerk	0,10	101,3	0,40
Continuon Netbeheer	0,32	79,0	0,78
Obragas Net	0,06	67,3	0,25
ONS Netbeheer	1,00	40,0	4,00
Rendo Netbeheer	0,18	50,1	1,05
Essent Netwerk, incl. InfraMosane	0,39	--	1,18
Westland Energie Infrastructuur	0,39	40,0	2,66

Kwaliteits- en Capaciteitsdocument netbeheer gas

Om het jaar dienen netbeheerders gas op grond van de Gaswet een kwaliteits- en capaciteitsdocument (KCD) in bij DTe. In dit document:

- geeft de netbeheerder aan welk kwaliteitsniveau hij nastreeft;
- maakt de netbeheerder aannemelijk dat hij beschikt over een doeltreffend kwaliteitsbeheersingssysteem voor zijn transportdienst; en
- maakt de netbeheerder aannemelijk dat hij over voldoende capaciteit beschikt (nu en in de toekomst) om te kunnen voorzien in de totale behoefte aan het transport van gas.

Bij ministeriële regeling zijn nadere regels gesteld ten aanzien van de eisen waar het KCD aan moet voldoen. Momenteel rondt DTe de beoordeling van de eind 2005 ingediende KCD's af. De uitkomsten van deze beoordeling zullen in augustus 2007 aan het Ministerie van Economische Zaken worden gerapporteerd.

e) de maatregelen in geval van piekbelasting of in het gebreke blijven van een of meerdere leveranciers.

Maatregelen in geval van piekbelasting

Lidstaten worden middels richtlijn 2004/67/EG, betreffende maatregelen tot veiligstelling van de aardgasvoorziening, verplicht om de bevoorrading van huishoudelijke afnemers voldoende te beschermen o.a. bij extreem koude weersomstandigheden. Hiervoor is in Nederland het Besluit Leveringszekerheid Gaswet (Staatsblad 2004, nr. 170) opgesteld. Om te voorkomen dat kleinverbruikers tijdens een extreem koude dag in de kou komen te staan door een tekort aan productie- en transportcapaciteit is in dit besluit opgenomen dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de verantwoordelijkheid heeft om het volume en de capaciteit te reserveren voor de extra vraag van kleinverbruikers als de effectieve etmaaltemperatuur lager dan min 9 graden Celsius wordt. Volume en capaciteit beperkt zich tot de uren waar het uurverbruik van de kleinverbruiker boven het maximale uurverbruik ligt van een "min 9 gradendag". De vergunninghouder betreft dit volume en de capaciteit verplicht via de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Samen met de vrij te contracteren basislevering voor min 9 graden en warmer, kan de vergunninghouder zodoende een complete levering tot en met min 17 graden aan kleinverbruikers aanbieden. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet is er aan gehouden voor de pieklevering Europese marktconforme tarieven in rekening te brengen. Dat voorkomt dat misbruik wordt gemaakt van de positie als enige leverancier van piekleveringen. Tegelijkertijd wordt de beheerder van het landelijk gastransportnet daarmee gedwongen om de benodigde voorzieningen zo efficiënt mogelijk te betrekken.

Regeling bij 'faillierende' leverancier aan kleinverbruikers

De regeling is reeds beschreven in het vorige hoofdstuk, onderdeel e.